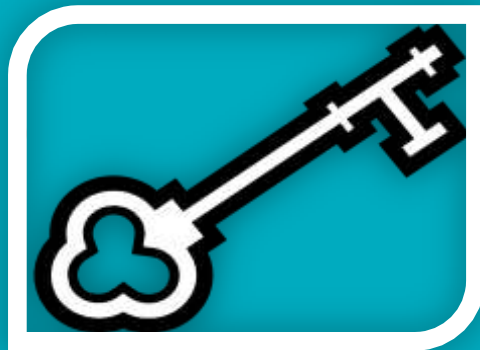

Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä

VALVONTASUUNNITELMA

Johtoryhmä 12.5.2015
Kuntayhtymän johtaja 24.6.2015

SISÄLLYS

1	VALVONNAN LÄHTÖKOHTIA	2
2	VALVONTAVIRANOMAISTEN TYÖNJAKO JA TEHTÄVÄT	2
2.1	Valvira ja aluehallintovirasto.....	2
2.2	Valvonnan muodot.....	2
2.3	Valvonnan rekisterit.....	4
3	KUNTAYHTYMÄ VALVONTAVIRANOMAISENA.....	4
3.1	Oman toiminnan valvonta	4
3.2	Omavalvontasuunnitelma	4
3.3	Yksityisten sosiaali- ja terveyspalveluiden valvonta	5
3.4	Tarkastusmenettely ja valvonnan rekisterit Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymässä	6
4	OMAN TOIMINNAN VALVONNAN TOTEUTTAMINEN JA VASTUUT	7
5	OMAVALVONTASUUNNITELMA	8
5.1	Toimintayksikkö.....	8
5.1.1	Toimintayksikön perustiedot	8
5.1.2	Toiminta-ajatus, arvot ja toimintaperiaatteet.....	9
5.1.3	Riskienhallinta	9
5.2	Asiakkaan asema ja oikeudet.....	10
5.2.1	Asiakkaan kohtelu	10
5.2.2	Asiakkaan osallisuus.....	10
5.2.3	Asiakkaan oikeusturva	11
5.3	Ilmoitusmenettely	12
5.4	Palvelun sisällön omavalvonta	12
5.4.1	Hoito- ja palvelusuunnitelma	12
5.4.2	Hyvinvointia, kuntoutumista ja kasvaa tukeva toiminta	12
5.4.3	Ravitseminen.....	12
5.4.4	Hygieniakäytännöt	13
5.4.5	Terveysten- ja sairaanhoito	13
5.4.6	Lääkehoito	14
5.4.7	Yhteistyö eri toimijoiden kanssa.....	14
5.4.8	Asiakasturvallisuus	14
5.4.9	Henkilöstö	15
5.4.10	Toimitilat	16
5.4.11	Teknologiset ratkaisut	17
5.4.12	Terveystieteiden laitteet ja tarvikkeet	17
5.4.13	Asiakas- ja potilastietojen käsittely	17
5.5	Palvelujen saatavuuden valvonta.....	18
5.6	Omavalvontasuunnitelman seuranta	20

LIITTEET

Liite 1 Lääkehoitosuunnitelma

1 VALVONNAN LÄHTÖKOHTIA

Valvonnan perimmäisenä tarkoituksena on kansalaisten perusoikeuksien toteutumisen varmistaminen asuinpaikasta riippumatta ja yhdenvertaisesti, yksilölliset tarpeet huomioiden. Palvelujen tuottamisessa ja valvonnassa lähtökohtana on vähimmäispalvelutaso, joka toteuttaa kansalaisten perusoikeudet, vastaa ihmisten yksilölliseen tarpeeseen ja luo kaikille edellytykset sekä mahdollisuudet toimia yhteiskunnan täysivaltaisena jäsenenä mahdollisesta toiminnallisesta tai muusta rajoitteesta riippumatta.

2 VALVONTAVIRANOMAISTEN TYÖNJAKO JA TEHTÄVÄT

2.1 Valvira ja aluehallintovirasto

Valvira (Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto) ohjaa aluehallintovirastojen toimintaa niiden toimintaperiaatteiden, menettelytapojen ja ratkaisukäytäntöjen yhdenmukaistamiseksi sosiaali- ja terveydenhuollon ohjauksessa ja valvonnassa. Erityisesti Valvira ohjaa ja valvoo silloin kun kyseessä on periaatteellisesti laaja ja tärkeä asia, useamman aluehallintoviraston tai koko maan kattava asia tai asia, joka liittyy Valvirassa käsiteltävänä olevaan sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöön tai asia, jota aluehallintovirasto on esteellinen käsittelemään. Lisätietoja: www.valvira.fi.

Aluehallintovirasto (meillä Pohjois-Suomen aluehallintovirasto PSAVI) valvoo alueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa sekä palvelujen asianmukaisuutta. Lisätietoja: www.avi.fi.

Valvira on laatinut sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisen valvontaohjelman vuosille 2015-2018 yhteistyössä aluehallintovirastojen kanssa. Valvontaohjelmakaudella valvottavat valvontakokonaisuudet ovat palvelurakenne, palvelujen saatavuus sekä palvelujen sisältö ja laatu. Ohjelmakauden erityisenä tavoitteena on valvoa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja siten, että palvelujen laatu, asiakkaiden ja potilaiden lakisääteisten oikeuksien toteutuminen sekä potilas- ja asiakasturvallisuus varmistetaan sekä muutosprosesseissa että uusissa rakenteissa.

Valvira ja aluehallintoviranomainen tekevät oma-aloitteista kuntayhtymän koko palvelujärjestelmän kokonaisvalvontaa ilman, että asia on tullut vireille kantelun tai muun epäkohtailmoituksen johdosta.

2.2 Valvonnan muodot

Laillisuusvalvonta kohdistuu kuntayhtymälle säädettyjen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvelvoitteiden toteutumisen ja palvelurakennekokonaisuuden toimivuuden valvontaan. Laillisuusvalvontaa suoritetaan ohjauksena ja neuvontamenettelynä mutta se voi johtaa myös sanktioihin, velvoittavien määräysten käyttöön tai toimintayksikön käytön kieltämiseen. Laillisuusvalvonnan rinnalla valvontaviranomaiset voivat käytännössä arvioida toiminnan tarkoituksenmukaisuutta, jota toteutetaan ohjauksen ja neuvottelumenettelyn keinoin.

Käsityksen ilmaiseminen on lievin hallinnollisen ohjauksen muoto, jonka avulla valvontaviranomainen voi antaa suosituksia tai kehotuksia ryhtyä johonkin toimenpiteisiin tai muuttaa toimintakäytäntöjä.

Huomion kiinnittämisessä toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen ja hyvän hallintotavan noudattamiseen annetaan jos valvonnan yhteydessä todetaan, että arvioitavassa tilanteessa on toimittu virheellisesti mutta arviointiin liittyy lieventäviä asianhaaroja.

Huomautus annetaan jos valvonnan yhteydessä todetaan, että kuntayhtymä tai virheellisestä toiminnasta vastuussa oleva henkilö on sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa järjestäessään tai

toteuttaessaan menetellyt virheellisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä. Huomautus on vakavinta hallinnollista arvostelua mitä valvottavalle voidaan antaa ja sitä käytetään selvästi lainvastaisen tai virheellisen menettelyn johdosta tai esimerkiksi tilanteissa, joissa valvottavaa on jo aikaisemmin ohjattu vastaavan menettelyn osalta.

Määräyksen valvontaviranomainen voi antaa silloin kun sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisessä tai toteuttamisessa havaitaan asiakasturvallisuutta vaarantavia puutteita tai toiminta on muutoin lain vastaista. Määräys sisältää määräajan tarpeellisten toimenpiteiden suorittamiseen. Määräys velvoittaa toimimaan sakon uhalla tai toiminnan keskeyttämisuhalla. Määräys on muutoksenhakukelpoinen.

Tarkastusmenettely

Valvira ja aluehallintovirasto voivat tarkastaa kuntayhtymän toiminnan sekä toiminnan järjestämisessä käytettävät toimintayksiköt ja toimitilat silloin, kun tarkastuksen tekemiseen on perusteltu syy. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi lisäksi perustellusta syystä määrätä aluehallintoviraston tekemään tarkastuksen. Tarkastus voidaan tehdä ennalta ilmoittamatta.

Oma-aloitteinen oikeus tarkastukseen on kuntayhtymällä, aluehallintovirastolla ja Valviralla. Valvira voi perustellusta syystä määrätä aluehallintoviraston tekemään tarkastuksen. Lisäksi Valvira tai aluehallintovirasto voi pyytää kuntayhtymän vastaavaa toimielintä perustellusta syystä tarkastamaan toimintayksikön.

Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän tarkastusmenettely on kuvattu kohdassa 3.4.

Ohjaus- ja neuvontakäynnit

Valvontaviranomaiset voivat tehdä tarkastuksia myös muulloin kuin perustellusta syystä.

Myös ohjaus- ja neuvontatarkastus voidaan suorittaa ennalta ilmoittamatta. Ilman sosiaalihuoltolain 55 §:ssä tarkoitettua perusteltua syytä edellä mainitut tarkastuskäyntiin kuuluvat toimivaltuudet ja voimakeinot eivät kuitenkaan ole tarkastajan käytettävissä. Ohjaus- ja neuvontakäynnin kulun ja sillä tehtyjen havaintojen myötä toimituksen luonne voi kuitenkin muuttua, mikäli havainnot olivat sellaisia, jotka alun tiedossa olleina olisivat lain tarkoittamia perusteltuja syitä tarkastukselle, eikä asiaa kyetä ratkaisemaan yhteisymmärryksessä valvottavan kanssa.

Laki yksityisistä sosiaalipalveluista edellyttää, että yksityisen palvelujen tuottajan on laadittava toiminnan asianmukaisuuden ja laadun varmistamiseksi omavalvontasuunnitelma riippumatta siitä, miten laajalla alueella palveluja tuotetaan.

Etukäteisohjaus ja -valvonta

- tiedottamista
- resurssiohjausta
- informaatio-ohjausta
- ohjaus- ja valvontakäyntejä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksikköihin
- luvan myöntämiseen liittyviä tarkastuksia
- asiakirjojen perusteella tapahtuvaa arviointia
- neuvontaa ja konsultaatioita
- koulutusta ja kehittämishankkeisiin osallistumista.

Myös valtakunnallisten valvontaohjelmien toimeenpano on osa etukäteisvalvontaa.

Jälkikäteisvalvonnalla ja -ohjauksella tarkoitetaan selvitetäväksi otettavia valvonta-asioita, jotka perustuvat

- hallintokanteluihin, ilmoituksiin ja muihin yhteydenottoihin
- tilastoista, raporteista ja toimintakertomuksista saatuihin tietoihin.

Tällöin epäillään mahdollista säädösten vastaista tai muuten epäasianmukaista toimintaa. Myös tarkastus, joka liittyy edellä mainitun kaltaiseen valvonta-asiaan, katsotaan kuuluvan jälkikäteisen valvonnan piiriin.

2.3 Valvonnan rekisterit

Laissa yksityisistä sosiaalipalveluista on säädetty yksityisten palvelunantajien rekisteristä, johon merkitään tiedot muun ohella kyseisen lain ja sen nojalla annettujen säännösten, määräysten ja kieltojen rikkomisesta ja valvontaviranomaisen määraamistä seuraamuksista, tiedot valvontaviranomaisen suorittamista tarkastuksista ja niiden tuloksista sekä muut valvonnassa tarvittavat tiedot.

Valvira pitää terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriä valvontatehtävien hoitamiseksi. Rekisteriin merkitään muun muassa tieto ratkaisusta, jossa terveydenhuollon ammattihenkilön ammattitoiminnassa on todettu virheellisyttä, laiminlyöntejä tai moitittavuutta, käytännössä huomautukset, sekä tiedot ammattitoiminnassa saadusta varoituksesta, sakko- ja vankeusrangaistuksesta, viraltapanosta tai virantoimituksesta pidättämisestä.

3 KUNTAYHTYMÄ VALVONTAVIRANOMAISENA

3.1 Oman toiminnan valvonta

Kuntayhtymällä on ensisijainen vastuu oman toimintansa lainmukaisuuden ja asiamukaisuuden ja valvonnasta. Valvontavastuu koskee kaikkea järjestämistä vastuulla olevaa toimintaa. Valvonnassa korostuu vastuu toiminnan asianmukaisuudesta, palvelujen laadusta sekä potilas- ja asiakasturvallisuudesta. Kuntayhtymän tulee puuttua mahdollisiin epäkohtiin viiveettä. Parhaiten toteutus tapahtuu tehokkaalla omavalvonnalla. Ehdotetun sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 14§:n mukaan sosiaali- ja terveysalueen ja perustason alueen vastuukunnan on laadittava toiminnasta ja palveluista Internetissä julkaistava omavalvontaohjelma, jossa tulee määrittellä a) miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen toteutuminen ja laatu sekä palveluja käyttävien henkilöiden yhdenvertaisuus varmistetaan, b) miten palvelujen toteutumista, laatua ja yhdenvertaisuutta seurataan ja c) miten havaitut puutteellisuudet korjataan.

Avoimella viestinnällä voidaan parantaa myös omavalvonnan toimivuutta. Tavoitteena on, että sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuottajat, työntekijät, asiakkaat, potilaat ja heidän omaisensa sekä muut sidosryhmät ja tiedotusvälineet, ymmärtävät mihin omavalvonnalla pyritään, mikä on omavalvonnan suhde viranomaisvalvontaan ja miten omavalvonta edistää hyvän sosiaali- ja terveydenhuollon toteutumista.

Potilas- ja sosiaaliasiamies seuraa muistutusten ja kanteluiden määrää ja raportoi niistä johtoryhmälle, kuntayhtymän hallitukselle ja jäsenkuntien valtuustoille. Seurannan perusteella kehitetään toimintaa.

3.2 Omavalvontasuunnitelma

Julkisen tai yksityisen organisaation tulee jatkuvasti täyttää laissa säädetyt toimintaedellytykset. Tästä johtuen palveluntuottajan on myös jatkuvasti arvioitava toimintaedellytyksiään.

Omavalvonnan toteuttaminen ja kehittäminen voidaan liittää organisaation tai toimintayksikön laadunhallintajärjestelmään. Mahdolliset epäkohdat tulisi kyetä ehkäisemään ja korjaamaan palveluorganisaatiossa mahdollisimman lähellä asiakkaan arkea ja vasta tämän jälkeen tarvittaessa keskusteluun on perusteltua ottaa mukaan viranomaisten hallintovalvonnan keinot.

3.3 Yksityisten sosiaali- ja terveystalveluiden valvonta

Yksityisiltä sosiaalihuollon palvelujen tuottajilta edellytetään luvan hakemista tai ilmoituksen tekemistä. Lupa- ja ilmoitusmenettelystä on säädetty laissa yksityisistä sosiaalipalveluista. Lakia sovelletaan liike- tai ammattitoimintaa harjoittamalla annettaviin sosiaalipalveluihin. Mikäli kunta perustaa palvelujen antamista varten liikeyrityksen, kuten osakeyhtiön, lakia sovelletaan myös sen tuottamiin palveluihin.

Lupahakemuksen ja ilmoituksen pakollisena liitteenä olevassa sijaintikunnan sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen tai viranhaltijan antamassa lausunnossa tulee ottaa kantaa toimintayksikön toimintaedellytysten asianmukaisuuteen ja toiminnan luonteeseen suhteessa yksityisiä sosiaalipalveluja koskevan lain soveltamisalaan.

Lisäksi kaikilla yksityisiä palveluja tuottavalla toimintayksiköllä tulee olla palvelujen vastuhenkilö. Palvelujen vastuhenkilön tulee olla sellaisessa yhteydessä palvelutoiminnan toteuttamiseen, että hän voi käytännössä tosiasiallisesti huolehtia näistä velvoitteista ottaen huomioon toiminnan laatu ja laajuus. Vastuhenkilö vastaa siitä, että palvelutoiminta täyttää sille asetetut vaatimukset eli muun muassa siitä, että sosiaalipalvelujen antamiseen on palvelujen tarpeeseen ja asiakkaiden määrään nähden riittävästi henkilöstöä, jonka koulutustaso ja ammattitaito mahdollistavat laadukkaiden palvelujen antamisen.

Luvanvaraisuus

Yksityiset sosiaalipalvelut kuuluvat viranomaisten ennakkovalvonnan piiriin joko lupa- tai ilmoitusmenettelyn kautta. Mikäli palveluja annetaan ympärivuorokautisesti, toiminta edellyttää luvan myöntämistä.

Ympäri vuorokautinen palvelun antaminen arvioidaan ensisijaisesti asiakkaiden hoidon, huolenpidon ja valvonnan tarpeiden pohjalta, eikä esimerkiksi pelkästään toimintayksikön aukioloaikojen mukaan.

Myönnetty lupa kattaa kaikki palvelujen tuottajan toimintayksiköt, joissa tuotetaan ympärivuorokautisia sosiaalipalveluja. Lupahakemus tehdään sille aluehallintovirastolle, jonka alueella palveluja annetaan. Mikäli palveluntuottaja antaa palveluja kahden tai useamman aluehallintoviraston alueella, lupaviranomaisena toimii Valvira.

Ilmoitus toiminnasta

Muuta kuin ympärivuorokautista toimintaa harjoittavan palveluntuottajan on tehtävä ennen toiminnan aloittamista tai olennaista muuttamista ilmoitus toiminnastaan sen kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jossa palveluja annetaan.

Kunta on velvollinen käsittelemään ilmoituksen ja toimittamaan sen edelleen alueensa aluehallintovirastolle yksityisten palvelun antajien rekisteriin merkitsemistä varten. Laissa yksityisistä sosiaalipalveluista (13 § ja 27 §) on eräiltä osin rajattu kunnan velvollisuutta antaa ilmoituksen tiedot aluehallintovirastolle rekisteriin merkitsemistä varten.

Lupatarkastus

Yksityisen ympärivuorokautista toimintaa harjoittavan palvelujen tuottajan on saatava toimintaansa lupa ennen toiminnan aloittamista ja olennaista muuttamista. Aluehallintoviraston on suoritettava lupatarkastus ympärivuorokautista palvelutoimintaa harjoittavassa yksityisessä toimintayksikössä mahdollisimman pian sen jälkeen, kun toiminnan aloittamista tai muuttamista koskeva lupahakemus on tullut vireille.

Lisäksi aluehallintoviraston on Valviran pyynnöstä tarkastettava sellainen toimintayksikkö, jota koskeva lupahakemus on tullut vireille Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastossa. Tarkastukseen voi osallistua aluehallintoviraston pyynnöstä sen kunnan edustaja, jonka alueella sosiaalipalveluja on tarkoitus tuottaa.

Kunnan suorittama valvonta

Kuntayhtymällä on palvelujen järjestäjänä ja lisäksi alueensa yksityisen palveluntuotannon valvojana ensisijainen ja keskeisin rooli asiakkaiden perusoikeuksien toteutumisen turvaamisessa myös valvonnan keinoin. Kuntayhtymän tehtävänä on valvoa sitä, että asiakkaat saavat hoito- ja palvelusuunnitelman ja tehtyjen palvelupäätösten mukaiset palvelut. Kuntayhtymän tulee valvoa alueellaan sijaitsevien sosiaalipalveluyksiköiden ja toimeksiantosopimussuhteisten toimijoiden toimintaa (kuten perhehoitoa), eli sitä, pystyykö toimintayksikkö tarjoamaan asiakkaan tarvitseman hoidon ja palvelun. Kuntayhtymän tasolla valvontaa toteutetaan monin eri tavoin. Kuntayhtymän vastaava monijäseninen toimielin valvoo viranhaltijoiden ja muun henkilöstön toimintaa. Viranhaltijat valvovat ja seuraavat sekä omaa että alueellaan sijaitsevaa ja muualta ostettua yksityistä palveluntuotantoa. Lisäksi kunnanvaltuustojen asettama tarkastuslautakunta tarkastaa kuntayhtymän hallintoa ja taloutta sekä arvioi ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Myös sosiaalihuollon asiakaslakiin perustuvalla muistutus- ja sosiaaliasiamiesjärjestelmällä on tärkeä rooli palvelujen tosiasiallisessa valvonnassa.

Kunnan tai kuntayhtymän hankkiessa palveluja yksityiseltä palvelujen tuottajalta on samalla varmistuttava siitä, että hankittavat palvelut vastaavat sitä tasoa, jota edellytetään vastaavalta kunnalliselta toimijalta.

Vaikka kunta voi järjestää ja hankkia sosiaali- ja terveydenhuollon alaan kuuluvat tehtävät ja toiminnot eri tavoin, kunta tai kuntayhtymä vastaa ostopalveluna tai palvelusetelillä hankittujen palvelujen toteutumisesta ja laadusta, eikä siten voi siirtää velvollisuuttaan hoitaa tai järjestää lakisääteisiä palveluja yksityiselle palveluntuottajalle.

Laissa yksityisistä sosiaalipalveluista painotetaan ohjauksen ja neuvonnan antamista ensisijaisena valvonnan muotona. Toiminnan kehityksen seuranta onnistuu parhaiten, jos se tapahtuu yhteistyössä palvelujen tuottajan kanssa. Tämän vuoksi valvontaviranomaisten on toimittava yhteistyössä yksityisen sosiaalipalvelujen tuottajan kanssa järjestettäessä palvelujen tuottamisessa tarpeellista ohjausta, neuvontaa ja seurantaa. Yhteistyöllä sekä ohjauksen ja neuvonnan avulla monia kysymyksiä voidaan ratkaista ennakolta ilman raskaita valvontamenettelyitä.

3.4 Tarkastusmenettely ja valvonnan rekisterit Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymässä

Aluehallintoviraston tai kuntayhtymän viranhaltija tai erikseen määritelty viranhaltija voi toimia tarkastajana. Tulosaluejohtaja määrittelee tarkastukseen osallistuvat kuntayhtymän viranhaltijat.

Tarkastaja on päästettävä kaikkiin toimipaikan tiloihin. Tarkastuksessa on salassapitosäännösten estämättä esitettävä kaikki tarkastajan pyytämät asiakirjat, jotka ovat välttämättömiä tarkastuksen toimittamiseksi (esimerkiksi yksityisen hoivapalveluyrityksen tarkastuksessa asiakkaiden hoito ja palvelusuunnitelmat ja työsuojelutarkastuksessa työvuoroluettelot). Lisäksi tarkastajalle on salassapitosäännösten estämättä annettava maksutta hänen pyytämänsä jäljennökset tarkastuksen toimittamiseksi välttämättömistä asiakirjoista. Tarkastajalla on myös oikeus ottaa valokuvia tarkastuksen aikana. Tarkastajan apuna voi olla tarkastuksen toteuttamiseksi tarpeellisia asiantuntijoita.

Tarkastuksesta on pidettävä pöytäkirjaa. Pöytäkirjat tarkastuksista, joissa kuntayhtymän toiminta on ollut tarkastuksen kohteena tai joissa kuntayhtymän viranhaltijat ovat olleet tarkastajina, arkistoidaan kuntayhtymän asianhallintajärjestelmään (Dynasty).

4 OMAN TOIMINNAN VALVONNAN TOTEUTTAMINEN JA VASTUUT

Kuntalain mukaan tilivelvollisia ovat kunnan/kuntayhtymän toimielinten jäsenet sekä asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Kuntayhtymässä tilivelvollisia viranhaltijoita ovat kuntayhtymän johtaja, tulosaluejohtajat ja tuloksiköjohtajat.

Tilivelvollisuus ei tuo viranhaltijalle mitään sellaista vastuuta, joka ei kuuluisi hänelle aseman perusteella muutoinkin esimiehenä, laskujen hyväksyjänä tai määrärahojen käytöstä päättävänä viranhaltijana. Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että tilivelvollisen toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi, häneen voidaan kohdistaa muistutus tai voidaan myöntää vastuuvapaus. Tilivelvollisuusaseman puuttuminen ei vapauta esimiestä alaistensa toiminnan valvontavastuusta.

Myös muiden kuin tilivelvollisten on hoidettava tehtävänsä asianmukaisella huolellisuudella. Tilivelvollisuusaseman puuttuminen ei estä kuntayhtymää kohdistamasta vahingonkorvausvaatimusta tai rikosseuraamusta myös muuhun henkilöön kuin tilivelvolliseen.

Luottamushenkilöiden valvontavastuu

Yhtymähallitus vastaa (hallintosääntö) kuntayhtymän hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Yhtymähallitus vastaa myös sisäisen valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä. Yhtymähallituksen on arvioitava vuosittain toimintakertomuksessa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehokkuutta ja kehitystarpeita. Yhtymähallituksella on velvollisuus valvoa, että sen alainen toiminta tapahtuu vahvistetun talousarvion sekä kunnanvaltuustojen ja kuntayhtymän hyväksymien tavoitteiden mukaisesti sekä seurata tavoitteiden toteutumista.

Toimielinten jäsenten tilivelvollisuus korostaa heidän valvontavastuutaan päätöksenteossa ja toiminnan seurannassa. Seuranta on kunnallishallinnossa luottamushenkilöille kuuluva osa sisäistä valvontaa. Seurannan keskeisiä tehtäviä ovat raportointivelvoitteiden asettaminen, raportoinnin toteutuksen valvonta ja tehtyjen päätösten ja raporteissa kuvattujen tulosten vertailu.

Kuntayhtymän johtajan ja tulosalueiden ja -yksiköiden ylimpien viranhaltijoiden valvontavastuu

Kuntayhtymän johtajan velvollisuutena on huolehtia riittävän ja toimivan sisäisen valvonnan toteuttamisesta ja ylläpitämisestä sekä toimivuuden varmistamisesta osana kuntayhtymän hallinnon ja taloudenhoidon johtamista.

Tulosaluejohtajien tehtävät ja vastuut määräytyvät johtosääntöjen ja yhtymähallituksen vahvistaman työnjaon mukaisesti. Tulosalueiden ja -yksiköiden ylin johto on tilivelvollisina ja esimiehinä vastuussa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja ylläpitämisestä sekä riskienhallinnasta palvelusääntöjen tehtävänmäärittelyjen mukaisesti. He vastaavat siitä, että kaikille toiminnoille on määritelty vastuutaho. Heidän tehtäväänään on toimivan ja kattavan ohjaus- ja seurantajärjestelmän toteuttaminen oman vastuualueensa osalta.

Esimiehen valvontavastuu

Esimies vastaa siitä, että yksikön henkilöstön tehtävät ja vastuut on määritelty selkeästi ja henkilöstö on tietoinen tehtävistään. Esimiehen tehtävänä on luoda henkilöstölle edellytykset tehtävistä suoriutumiseen ja tavoitteiden saavuttamiseen osana säännöllistä valvontaa. Esimies vastaa siitä, että hänen yksikkönsä tavoitteet tukevat ylemmän tason tavoitteita. Samoin hän vastaa siitä, että hänen alaisuudessaan olevien toimintojen tavoitteet ovat linjassa koko yksikön tavoitteiden kanssa. Esimies vastaa myös tiedonkulusta ja raportoinnista. Esimiehet ohjaavat ja valvovat alaistensa toimintaa. Esimiehen on ryhdyttävä toimenpiteisiin välittömästi, kun havaitaan toimintaa, joka on tehotonta tai epätarkoituksenmukaista tai lain, muiden sääntöjen, ohjeiden ja päätösten vastaista.

Tilintarkastajan valvontavastuu

Tilintarkastaja vastaa sisäisen valvonnan asianmukaisuuden tarkastamisesta.

Henkilöstön valvontavastuu ja ilmoitusvelvollisuus

Henkilöstö sitoutuu toimimaan tavoitteiden ja annettujen sääntöjen mukaisesti, kehittämään toimintatapoja sekä ylläpitämään ja jatkuvasti kehittämään ammatillista osaamistaan.

Vanhuspalvelulakiin, lastensuojelulakiin ja sosiaalihuoltolakiin on mm. kirjattu sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten, pelastustoimen sekä poliisihenkilöstön velvollisuudesta tehdä ilmoitus palvelutarpeesta olevasta henkilöstä, jos on ilmeisen selvää, että henkilö itse on kykenemätön vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan.

Sosiaalihuoltolain 48 §:n mukaan sosiaalihuollon henkilöstöön kuuluvan tai vastaavissa tehtävissä toimeksiantosuhteessa tai itsenäisenä ammatinharjoittajina toimivien henkilöiden on ilmoitettava viipymättä toiminnasta vastaavalle henkilölle, jos hän tehtävissään huomaa tai saa tietoonsa epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan asiakkaan sosiaalihuollon toteuttamisessa. Ilmoituksen vastaanottaneen henkilön on ilmoitettava asiasta kunnan sosiaalihuollon johtavalle viranhaltijalle. Ilmoitus voidaan tehdä salassapitosäännösten estämättä.

Kunnan ja yksityisen palveluntuottajan on tiedotettava henkilöstölleen ilmoitusvelvollisuudesta ja sen käyttöön liittyvistä asioista. Ilmoitusvelvollisuuden toteuttamista koskevat menettelyohjeet on sisällytettävä 47 §:ssä tarkoitettuun omavalvontasuunnitelmaan. Ilmoituksen tehneeseen henkilöön ei saa kohdistaa kielteisiä vastatoimia ilmoituksen seurauksena.

5 OMAVALVONTASUUNNITELMA

5.1 Toimintayksikkö

Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymää tarkastellaan tässä suunnitelmassa yhtenä toimintayksikkönä.

5.1.1 Toimintayksikön perustiedot

Nimi: Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä
Y-tunnus: 0210286-0
Toiminnasta vastaava esimies: Kuntayhtymän johtaja Hannu Kallunki
Postiosoite: PL 25, 92101 Raahen
Hallinnon käyntiosoite: Rantakatu 4 G 2, 92100 Raahen
Puhelinvaihe: (08) 849 111
Sähköposti: kirjaamo(at)ras.fi
Hallinnon fax: (08) 849 4411

Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä vastaa Raahen kaupungin sekä Pyhäjoen ja Siikajoen kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista lukuun ottamatta varhaiskasvatusta ja ympäristöterveydenhuoltoa.

Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän jäsenkuntia ovat Raahen kaupunki sekä Pyhäjoen ja Siikajoen kunnat. Perussopimuksen mukaan jäsenkuntien valtuustot käyttävät yhtäpitävin päätöksin kuntayhtymän ylintä päätösvaltaa ja tarvittaessa yhtymäkokous mikäli jäsenkuntien valtuustot eivät ole yhtymähallituksen päättämässä määräajassa saaneet jossakin niille kuuluvassa asiassa syntymään yhtäpitäviä päätöksiä. Hallinnon ja talouden tarkastamista varten jäsenkuntien valtuustot valitsevat tarkastuslautakunnan. Jäsenkuntien valtuustot valitsevat yhtymähallituksen, joka vastaa kuntayhtymän hallinnosta ja taloudenhoidosta soveltuvin osin Kuntalain 23 §:n tarkoittamalla tavalla. Yhtymähallituksella on sosiaalijaosto, joka toimii kuntayhtymän toimialaan

liittyvissä asioissa laissa tarkoitettuna monijäsenenä toimielimenä ja käyttää tälle toimielimelle ko. lainsäädännössä säädettyä ratkaisovaltaa yksilökohtaista huoltoa ja palveluja koskevissa asioissa. Omistajaohjausryhmä koordinoi kuntayhtymän kehittämistä ja valvoo budjetin toteutumista sekä edistää kuntayhtymän ja jäsenkuntien yhteistyötä.

Kuntayhtymän organisaatiota johtaa kuntayhtymän johtaja ja organisaatio jakautuu kolmeen tulosalueeseen, jotka koostuvat 15 tulosyksiköistä. Talous- ja hallintopalvelut ja huoltopalvelut muodostavat suoraan kuntayhtymän johtajan alaisuudessa toimivat tukitoiminnot. Kokonaisjohtamisen ja toimintojen yhteensovittamisen tukena toimii johtoryhmä, johon kuuluvat kuntayhtymän johtaja, tulosalueiden johtajat sekä muut kuntayhtymän johtajan määräämät henkilöt.

Kuntayhtymän asiakkaita ovat Raahen seutukunnan asukkaat. Seutukunnassa oli vuonna 2013 yhteensä 34.456 asukasta, joista 24 % oli alle 18-vuotiaita ja 19 % oli 65 vuotta täyttäneitä.

Kuntayhtymän johtaja Hannu Kallunki, kuntayhtymän johto
Tulosaluejohtaja Matti Mäntymaa, terveyden ja sairaanhoidon palvelut
Tulosaluejohtaja Mervi Koski, hoidon ja hoivan palvelut
Tulosaluejohtaja Antti Tornberg, perhe- ja psykososiaaliset palvelut

Valtaosa palveluista tuotetaan kuntayhtymän omana palvelutuotantona. Erikoissairanhoidon palveluita ja ensihoitopalvelut hankitaan Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriltä. Vuonna 2014 on terveyden- ja sairaanhoidon toiminnassa hankittu myös joitain erikoislääkäripalveluja sekä tutkimuksia kuntayhtymän ulkopuolisilta toimijoilta. Perhe- ja psykososiaalisten palveluiden ja hoidon ja hoivan palveluiden tulosalueilla on ostettu vanhusten, kehitysvammaisten, vaikeavammaisten, mielenterveyskuntoutujien ja päihdehuollon asumispalveluja, päihdehuollon kuntoutuspalveluja, lastensuojelun perhekotipalveluja, ensi- ja turvakotipalveluja, vaikeavammaisten henkilökohtaisen avustajan palveluita sekä perheneuvolan psykiatri- ja psykologipalveluja. Vanhusten kotiin annettavia palveluita on myös tuotettu palvelusetelillä. Tukipalveluista ravintopalvelut ostetaan jäsenkunnilta, tietotekniikkapalvelut Raahen kaupungilta sekä pesula- ja kuljetuspalvelut yksityisiltä palveluntuottajilta. Talous- ja henkilöstöhallinnon palveluja ostetaan Raahen kaupungin palvelutoimistolta. Ostettujen palveluiden sisältö-, laatu- ja asiakasturvallisuusvaatimusten varmistaminen on kuvattu palvelusopimuksissa.

Omavalvontasuunnitelman on valmistellut johtoryhmän nimeämä työryhmä.

Omavalvonta on osa toimintayksikköjen perehdyttämissuunnitelmaa. Perehdyttämissuunnitelmasta vastaavat tulosyksikköjohtajat yhdessä toimintayksiköiden esimiesten ja vastuuhenkilöiden kanssa.

5.1.2 Toiminta-ajatus, arvot ja toimintaperiaatteet

Kuntayhtymän tehtävänä on järjestää Raahen seudun väestön tarvitsemat lakisääteiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut asiakaslähtöisesti ja taloudellisesti jäsenkuntien hyväksymällä tavalla tavoitteena alueen ihmisten hyvinvointi ja terveys.

Toimintaamme ohjaavat arvot ovat ihmisarvon kunnioittaminen, asiakaskeskeisyys, vastuullisuus, avoimuus ja luottamuksellisuus.

5.1.3 Riskienhallinta

Riskien tunnistamisesta ja niiden hallinnasta on kuntayhtymässä laadittu seuraavat ohjeet:

- Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje
- Laatu- ja potilasturvallisuussuunnitelma
- Turvallisuussuunnitelma
- Riskien ja vaarojen arviointi
- Turvallinen lääkehoito

Riskien ja vaarojen arviointi on jatkuvaa toimintaa. Kuntayhtymässä tehdään lisäksi joka toinen vuosi kaikissa yksiköissä riskien ja vaarojen arviointi, jonka pohjalta kehitetään toimintaa.

Työtaturma- ja potilas- ja asiakasturvallisuuden haitta- ja vaaratapahtumien ilmoittaminen tehdään HaiPro -järjestelmän kautta. Asiakkaat voivat itse tehdä vaaratilanneilmoituksen kuntayhtymän Internet-sivujen kautta HaiPro -järjestelmään. Ilmoitukset käsitellään työyksiköissä. Vakavien vaaratilanteiden käsittelystä on erilliset ohjeet.

Lääkepoikkeamat ilmoitetaan HaiPro -järjestelmän kautta. Ilmoitukset käsitellään yksiköissä. Lääkkeiden käytöstä ilmenevistä haittavaikutuksista ilmoitetaan Fimealle ja rokotteiden haittavaikutuksista THL:lle.

Terveydenhuollon laitteiden ja tarvikkeiden aiheuttamat haitat ja vaarat ilmoitetaan HaiPro -järjestelmän kautta sekä sähköisellä lomakkeella Valviralle, kuntayhtymän laiteturvallisuusvastaavalle ja laitteen myyjälle.

Kun epäkohdista on ilmoitettu yksikköön edellä kuvatuilla tavoilla, ne käsitellään yksiköissä ja käynnistetään toimenpiteet niiden korjaamiseksi ja eteenpäin ilmoittamiseksi.

Henkilöstölle tiedotetaan korjaavista toimenpiteistä työpaikkakokouksissa ja Intranetin kautta. Kaikkiin asiakkaiden ilmoittamiin haitta- ja vaaratapahtumiin liittyviin palautteisiin vastataan. Jos haitta- tai vaaratilanne koskee yhteistyötahoa, korjaavista toimenpiteistä ilmoitetaan heille.

5.2 Asiakkaan asema ja oikeudet

5.2.1 Asiakkaan kohtelu

Asiakasta kohdellaan niin, että hänen ihmisarvoaan ei loukata sekä hänen vakaumustaan kunnioitetaan. Asiakkaan itsemääräämisoikeutta pyritään noudattamaan kaikissa toiminnoissa niin pitkään kuin se on mahdollista. Perusoikeutta rajoittavia toimenpiteitä käytetään vain äärimmäisissä tapauksissa. Rajoitteiden käytöstä keskustellaan aina asiakkaan ja/tai omaisen kanssa. Päätöksen rajoitteiden käytöstä tekee hoitava lääkäri ja/tai sosiaalihuollon vastaava viranhaltija. Rajoitteiden käyttö kirjataan aina asiakkaan potilas- ja asiakasasiakirjoihin ja päätös on aina määräaikainen. Rajoitteiden tarvetta seurataan säännöllisesti.

Jos havaitaan epäasiallista kohtelua, tilanne selvitetään asiakkaan ja/tai hänen edustajansa kanssa ja tarvittaessa häntä ohjataan tekemään muistutus tai ottamaan yhteys potilas- ja sosiaaliamiehen.

Ensisijaisesti ongelmatilanteet pyritään ratkaisemaan keskusteluilla hoitavan henkilön kanssa. Mukaan keskusteluun voi pyytää potilasasiamiehen ja työntekijän esimiehen. Huomaamistaan epäkohdista tai kokemuksistaan potilas voi antaa palautetta. Palautteet vastaanottaa laatupäällikkö, ne käsitellään yksikössä ja niihin vastataan, mikäli niissä on ilmoitettu yhteystiedot. Palautteen voi antaa suullisesti, sähköisesti <http://www.ras.fi/palautelomake> tai jättämällä kirjallisesti palautteen käytävällä olevaan punaiseen postilaatikkoon.

5.2.2 Asiakkaan osallisuus

Valvontasuunnitelma on julkisesti nähtävillä kuntayhtymän Internet-sivuilla ja julkisella ilmoitustaululla ja tämän perusteella laaditut toimintayksiköiden omavalvontasuunnitelmat ovat nähtävillä Internet-sivuilla ja yksiköiden ilmoitustauluilla. Valvontasuunnitelmista voi antaa palautetta kuntayhtymän asiakaspalautekanavien kautta.

Kuntayhtymän palveluihin ja toimintaan ja niiden kehittämiseen liittyvää palautetta voi antaa joko sähköisellä palautelomakkeella tai jättämällä kirjallista palautetta toimipisteissä oleviin palautelaatikoihin. Joka toinen vuosi tehdään asiakastytytyväisyyskysely kuntayhtymän yhteisellä lomakkeella.

Sähköisen palvelukanavan NettiRassin kautta asiakkaat voivat olla yhteydessä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisiin heille parhaiten sopivana aikana.

5.2.3 Asiakkaan oikeusturva

Hallintopäätöksiä tehdään sosiaalipalveluissa esimerkiksi toimeentulotuessa, vammaispalveluissa ja lastensuojelussa. Hallintopäätöksistä asiakkaalla on mahdollisuus tehdä oikaisuvaatimus sosiaalijaostolle osoitteeseen

Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä
Kirjaamo
PL 25
92101 Raaha

Sosiaalijaoston ratkaisuun tyytymätön voi valittaa edelleen hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeuden päätökseen tyytymätön voi hakea valituslupaa korkeimmalta hallinto-oikeudelta.

Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän potilas- ja sosiaaliasiamiehenä toimii Anneli Pehkonen, joka on tavattavissa maanantaisin ja tiistaisin. Yhteydenotot mieluummin ensin puhelimitse, puh. 040 135 7914. Yhteyttä voi ottaa myös NettiRassin kautta. Potilas- ja sosiaaliasiamies ohjaa ja neuvoo potilaita ja asiakkaita sekä avustaa muistutusten ja vahinkoilmoitusten tekemisessä.

Saamaansa hoitoon ja palveluun tyytymättömällä potilaalla on mahdollisuus tehdä potilaslain mukainen muistutus. Vastaavasti sosiaalihuollon asiakas voi tehdä asiakaslain mukaisen muistutuksen palvelustaan. Muistutuksen voi tehdä vapaamuotoisesti, jos sen nimeää muistutukseksi. Suositellaan kuitenkin käytettäväksi kuntayhtymän muistutuslomaketta <http://www.ras.fi/potilasasiamies>. Muistutukseen vastataan noin kuukauden kuluessa. Muistutus toimitetaan osoitteella:

Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä
Kirjaamo
PL 25
92101 Raaha

Muistutukseen on vastattava Valviran ohjeiden mukaan 3- 4 viikon kuluessa. Muistutus osoitetaan toiminnasta vastaavalle henkilölle. Potilaalla ja asiakkaalla on oikeus saada kirjallinen vastaus. Kuntayhtymässä käytetään toimintamallia, jossa asiakas voi pyytää muistutuksen käsittelemistä neuvottelulla, jossa on mukana potilas- ja sosiaaliasiamies. Neuvottelusta tehdään muistio, joka on asiakkaan saama kirjallinen vastaus.

Potilas/asiakas voi tehdä kokemistaan epäkohdista kantelun aluehallintovirastoon. Kantelun perusteella ei makseta vahingonkorvauksia. Sen sijaan valvova viranomainen voi antaa huomautuksen tai varoituksen viranomaiselle. Kantelun käsittely kestää yleensä puolesta vuodesta vuoteen, joskus enemmänkin. Mikäli potilas/asiakas epäilee, että virkamies ei ole noudattanut lakia tai täyttänyt velvollisuuksiaan, hän voi kannella eduskunnan oikeusasiamiehelle tai oikeuskanslerille. Sosiaali- ja terveysministeriö ei käsittele kanteluita.

Jos potilaalle/asiakkaalle hoitovahingon tai hoitovirheen takia tulee henkilövahinkoja, hän voi hakea korvausta Potilasvakuutuskeskuksesta. Oikeus vahinkoilmoituksen tekemiseen on kolme vuotta vahinkotapahtumasta tai siitä, kun hänen olisi pitänyt huomata vahingon tapahtuneen. Potilasvakuutuksesta tietoa osoitteessa www.pvk.fi. Potilas- ja sosiaaliasiamiehen tehtävänä on ohjata ja neuvoa potilaita/asiakkaita, sekä avustaa muistutusten ja vahinkoilmoitusten tekemisessä.

Potilas- ja sosiaaliasiamies tekee toiminnastaan vuosittain raportin, joka käsitellään yhtymähallituksessa ja jäsenkuntien hallituksissa. Raportti sisältää muistutusten, kanteluiden ja muiden yhteydenottojen sekä potilasvakuutuskeskuksen ratkaisujen määrät. Tulosalue- ja tulosityksiköjohtajien kanssa käydään sovitus- ja tulokset tarkemmin läpi ilman asiakkaitten tunnistetietoja. Palautetta hyödynnetään toiminnan suunnittelussa.

5.3 Ilmoitusmenettely

Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän työntekijöitä, alueen pelastustointia ja poliisin palveluksessa olevia sekä muuta sosiaalihuollon henkilöstöä koskee mm. vanhuspalvelulain, lastensuojelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisesti velvollisuus tehdä ilmoitus palvelutarpeesta olevasta henkilöstä, jos on ilmeisen selvää, että henkilö itse on kykenemätön vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan. Sosiaalihuoltolain mukaisesti ilmoitusvelvollisuus koskee myös havaittua tai ilmeisen todennäköistä epäkohtaa. Ilmoitus tehdään sosiaalihuollosta vastaavalle henkilölle eli Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymässä perhe- ja psykososiaalisten palveluiden tai hoidon ja hoivan palveluiden tulosaluejohtajille. Tulosaluejohtajien on viipymättä käynnistettävä hoidon ja palvelun tarpeen selvittäminen.

5.4 Palvelun sisällön omavalvonta

5.4.1 Hoito- ja palvelusuunnitelma

Hoito- ja palvelusuunnitelma, hoitosuunnitelma, palvelusuunnitelma ja hoito- ja kuntoutumissuunnitelma tehdään yhdessä asiakkaan ja/tai hänen edustajansa kanssa ja siinä pyritään huomioimaan asiakkaan toiveet. Apuna hoito- ja palvelutarpeen arvioinnissa käytetään erilaisia mittareita mm. RAVA, MMSE, GDS, MNA jne.

Suunnitelmat päivitetään aina asiakkaan tilanteen muuttuessa tai 6 kk välein. Suunnitelman laatimisesta vastaa omahoitaja. Suunnitelma laaditaan toimintayksikön käytössä olevaan hoito-/asiakastietojärjestelmään (Effica, Pro Consona). Suunnitelman tulee olla yksilöllinen ja kokonaisvaltainen ja sen on tuettava asiakkaan hoidon ja palvelujen kokonaisuuden hallintaa sekä tavoitteellista kuntoutumista ja osallisuutta.

5.4.2 Hyvinvointia, kuntoutumista ja kasvua tukeva toiminta

Hyvinvointia, kuntoutumista ja kasvua tukevat, henkilöstön toimintaa ohjaavat periaatteet ovat voimavarakeskeisyys sekä hyvinvoinnin ja toimintakyvyn tukeminen. Asiakasprosessien kehittämisen myötä tuetaan ihmisten omaa vastuuta hyvinvoinnistaan ja terveydestään. Tätä tukee myös sähköinen palvelukanava NettiRassi.

Asiakkaalle järjestetään oikea-aikaiset, arjessa pärjäämistä tukevat palvelut. Palveluohjausta ja -neuvontaa tekevät kaikki asiakastyöhön osallistuvat toimijat. Hoitokäytännöissä otetaan huomioon käypähoito suositukset ja näyttöön perustuvat hoitomenetelmät. Asiakkaalle järjestetään toimintaa hänen toiveittensa ja tarpeittensa mukaan yhdessä mm. nuorten työpajan, kolmannen sektorin toimijoiden kanssa ja päivätoiminnassa. Esimerkkinä tästä ovat kehitteillä olevat liikunta- ja kulttuurikassitoiminta.

Kuntayhtymän terveyden edistämisen työryhmä laatii vuosittain hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelman, jossa sovitaan toiminnan painopistealueet sekä toimintakertomuksen, jossa arvioidaan suunnitelman toteutumista. Suunnitelma ja toimintakertomus ovat luettavissa kuntayhtymän intranetissä.

5.4.3 Ravitsemus

Kotihoidon piirissä ja pitkäaikaishoidossa sekä akuuttihoitossa olevien asiakkaiden painoa seurataan säännöllisesti ja vähintään kolmen kuukauden välein, ja kiinnitetään huomiota mahdolliseen painonlaskuun ja liittyykö siihen haurastumisriskiä. Ravitsemustilan tarkempaan arviointiin käytetään MNA (Mini Nutritional Assessment) -testiä. Lisäksi selvitetään asiakkaalta, omaisilta ja hoitajilta tietoa asiakkaan ruokailutavoista, mieltymyksistä ja ruokarajoituksista.

Tarvittaessa syödyn ruoan määrää ja laatua, energian, proteiinin ja nesteen saantia seurataan ruokapäiväkirjan tai ruokailun seurantalomakkeen avulla.

Näiden tietojen perusteella tehdään ravitsemushoidon suunnitelma, joka dokumentoidaan osaksi hoito- ja/tai palvelusuunnitelmaa. Tarvittaessa konsultoidaan ravitsemussuunnittelijaa. Ravitsemustilan arvioinnin perusteella aloitetaan tilanteen mukainen ravitsemushoito. Tehostettua ravitsemushoitoa ja täydennysravintovalmisteita käytetään tarvittaessa. Ateria-ajat suunnitellaan siten, että asiakkaan oma rytmi otetaan huomioon mahdollisimman hyvin ja siten, että ateriat jakautuvat tasaisesti koko päivälle eikä yöllinen paasto ylitä 11 tuntia.

Asiakkaan/ potilaan ruokailua tuetaan tekemällä ruokailutilanteesta kodinomainen ja antamalla tarvittavaa apua syömiseen. Suun terveydestä huolehditaan hampaiden, proteesien ja suun päivittäisellä puhdistuksella. D-vitamiinin saanti varmistetaan antamalla vitamiinilisä suosituksen mukaan.

Ravitsemustilan arvioinnissa ja seurannassa, ravitsemushoidossa ja ruokailun järjestämisessä tehdään moniammatillista yhteistyötä hoito- ja ruokapalveluhenkilöstön kesken.

5.4.4 Hygieniaikäytännöt

Hygienia-tason varmistamiseksi hygienia-työryhmä on laatinut mm. seuraavat ohjeistukset:

- Toimintaohje infektioiden ehkäisemiseksi: Hygieniaohje
- Toiminta työperäisissä veri- ja eritealtistustilanteissa
- Siivouksessa käytettävät monikäyttöiset suojakäsineet 2014
- Miksi suojakäsineitä tarvitaan 2014
- Moniresistentin mikrobin kantaja vastaanotoilla 2014
- Moniresistentin bakteerin kantajan ohje kotiloissa
- Moniresistentin mikrobin kantaja asumispalvelun ja pitkäaikaishoidon yksikössä
- Näytteenotto eristyspotilailta
- Influenssapotilaan hoito
- Kotihoito-ohje uusivaan clostridium difficile -ripuliin
- Elintarvikehygienia potilasruokailussa
- Eritetahradesinfektio - jokaisen tehtävä
- Kosketuseristysohje
- Tarttuva, oksennusripulitauti - ohje
- Ohje potilaalle, joka on hepatiitti C -viruksen kantaja
- Toimintaohje tuberkuloosipotilasta hoitaneelle henkilöstölle
- Käsidesinfektio
- Pisto- ja viiltotapaturmien ennaltaehkäisy
- Riskijätteen käsittely

Asiakastyössä käytetään suojavaatteita, joiden pesu tapahtuu Pattijoen Pesulassa. Siivoustyö on mitoitettu toimintayksikkökohtaisesti hoidon ja palvelun luonteen mukaan. Toimitiloissa siivouksen hoitaa koulutettu erillinen henkilökunta. Jätteet lajitellaan ohjeiden mukaan. Asiakastyötä tehdään myös kodeissa, joissa toimitaan asiakkaan ehdoilla.

Henkilöstölle järjestetään vuosittain infektioiden torjuntaan liittyvää koulutusta.

5.4.5 Terveyden- ja sairaanhoito

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, potilasturvallisuus ja laadunhallinta ovat osana jokaista palveluprosessia.

Kuntakohtaisesti toimivat terveysasemat, jotka vastaavat pääsääntöisesti oman alueensa asukkaiden terveyden- ja sairaanhoidosta. Toiminta perustuu ajanvaraukseen. Kiireellinen terveyden- ja sairaanhoito tapahtuu arkisin virka-aikana terveysasemilla, Raahen pääterveysaseman kiirevastaanotolla ja päivystyksessä.

Virka-ajan ulkopuolinen terveyden- ja sairaanhoito on keskitetty Raahen pääterveysasemalle päivystykseen. Päivystys on avoinna ympäri vuorokauden vuoden jokaisena päivänä.

Tietyille asiakasryhmille ja pitkäaikaissairaille on nimetty oman erityisalan vastaava lääkäri.

Toimintayksiköiden omavalvontasuunnitelmiin on kirjattu kuvaus menettelystä, miten toimintayksikön lääkäripalvelut on järjestetty ja kuka vastaa asiakkaiden sairauden hoidosta kiireettömissä tilanteissa sekä menettelystä, miten pitkäaikaissairaiden asiakkaiden terveydentilan edistäminen, seuranta, tutkimukset ja säännölliset kontrollit järjestetään.

5.4.6 Lääkehoito

Lääkehoitoa on toteutettava Turvallinen lääkehoito -oppaan ohjaamana.

Omavalvontasuunnitelmaan liitetään sosiaali- ja terveysministeriön Turvallinen lääkehoito -oppaan 2005:32) mukainen lääkehoitosuunnitelma.

Lääkehoitosuunnitelma päivitetään vuosittain tai tarvittaessa useammin muutostilanteessa ja sen päivytyksestä vastaa lääketyöryhmä. Lääkehoitosuunnitelma on tallennettu intralle kohtaan laatu ja turvallisuus, lääketurvallisuus ja lääkehoitosuunnitelma.

lääkkäiden henkilöiden hoito- ja palvelusuunnitelman osana on asiakkaan henkilökohtainen lääkehoitosuunnitelma ja se on tarkistettava säännöllisesti, vähintään kerran vuodessa.

Mahdolliset lääkehoitoon liittyvät haitta- ja vaaratapahtumat kirjataan HaiPro - järjestelmään.

5.4.7 Yhteistyö eri toimijoiden kanssa

Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä tekee yhteistyötä Raahen seutukunnan kuntien kanssa. Kuntayhteistyön tavoitteena on mahdollistaa kuntalaisten osallisuus palveluita suunniteltaessa, kehitettäessä ja toteutettaessa. Erilaisia yhteistyöfoorumeita järjestetään vuosittain eri hallintokuntien kanssa.

Seutukunnallinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtoryhmä vastaa valtuustokausittaisen hyvinvointikertomuksen laadinnasta ja päivittämisestä.

Kuntayhtymässä toimivat tulosalueille nimetyt järjestövastuuhenkilöt, joiden tavoitteena on yhteydenpito ja yhteisen tekemisen edistäminen kolmannen sektorin kanssa koko seutukunnassa.

Yhteistyötä ylläpidetään alueella toimivien yksityisten sosiaali- ja terveyspalveluita tuottavien toimijoiden kanssa vuosittain säännöllisesti erilaisten yrittäjätapaamisten muodossa. Vain yhteistyön tekemisen kautta voidaan löytää jo olemassa olevat mahdollisuudet ja kehittää uusia.

5.4.8 Asiakasturvallisuus

Asiakasturvallisuus on terveyden- ja sairaanhoidon sekä sosiaalipalveluiden laadun perusta. Asiakasturvallisuus käsittää yksilöiden, työyhteisöjen ja organisaatioiden periaatteet sekä toiminnot, joiden avulla varmistetaan hoidon turvallisuus ja suojataan asiakasta vahingoittumasta. Potilas- ja asiakasturvallisuus kattaa hoidon turvallisuuden, laiteturvallisuuden ja lääkehoidon turvallisuuden.

Hyvinvointikuntayhtymässä on laadittu Laatu- ja potilasturvallisuussuunnitelma ja Lääkehoitosuunnitelma. Potilas- ja asiakasturvallisuuden kehittämisestä ja seurannasta esimiesten tukena vastaavat mm. laatutyöryhmä, potilasturvallisuustyöryhmä, lääketyöryhmä ja hygieniatyöryhmä.

5.4.9 Henkilöstö

Määrä ja rakenne

Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymässä työskentelee (v. 2013 tilanteen mukaan) 1304 työntekijää, joista vakituisia on 1024 ja määräaikaisia työntekijöitä on 280. Henkilöstöstä lääkäreitä on 84, hoito- ja tutkimushenkilöstöä 937, sosiaalitoimen henkilöstöä 153, hallinto ja toimistohenkilöstöä 37, teknistä henkilöstöä 12, siivoushenkilöstöä 75 ja varastohenkilöstöä 6. Henkilöstö jakautuu palveluittain seuraavasti: hallinto- ja tukipalvelut 123, lapsi- ja perhepalvelut 74, aikuissosiaalipalvelut 110, mielenterveys- ja päihdepalvelut 54, vanhuspalvelut 468 ja terveyden ja sairaanhoidon palvelut 475.

Rekrytointi

Jokainen vapautuvan tehtävän kohdalla arvioidaan henkilöstöressurssin tarve nyt ja tulevaisuudessa. Kun kuntayhtymän johtaja on myöntänyt täyttöluvan, tulosyksikköjohtaja tai palveluesimies valmistelee hakuilmoituksen. Ilmoituksen sisällöstä on käytävä ilmi ainakin seuraavat asiat:

- haettavana oleva tehtävä
- tehtävän tämän hetkinen sijoituspaikka
- kelpoisuusvaatimukset, palkkaus
- koeaika
- lääkärintodistuksen tai muiden tarvittavien viranomaisotteiden esittäminen
- haku aika
- lisätietojen antaminen
- kenelle hakemus on osoitettava
- minne hakemus on toimitettava
- palvelusuhteen mahdollinen määräaikaisuus.

Tulosaluejohtaja hyväksyy hakuilmoituksen ja toimittaa sen hallinnon sihteerille julkaistavaksi hyvinvointikuntayhtymän Internet-sivuilla, julkisella ilmoitustaululla, Intranetissä, työvoimahallinnon sivuilla ja tapauskohtaisesti harkinnan mukaan muilla rekrytointikanavilla. Hakuajan päätyttyä hallinnon sihteeri laatii hakijayhteenvedon. Valintakriteerit ja valintamenetelmä valmistellaan yhteistyössä tulosyksikköjohtajan ja tulosaluejohtajan sekä lähiesimiehen kanssa.

Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymällä on käytössään Sijaiset.fi -sijaispalvelu, jonka avulla eri yksiköt hankkivat sijaisensa. Lähihoitajilta odotetaan sosiaali- ja terveysalalle soveltuvaa koulutusta, tai hänen on oltava alan opiskelija (vähintään pakolliset perusopinnot suoritettuna). Sairaanhoidajilta edellytetään sosiaali- ja terveysalan perustutkintoa / AMK-tutkintoa. Sairaanhoidajan sijaisena voi toimia perus- tai Amk-tutkintoa suorittava opiskelija, jolla on riittävä määrä suoritettuja opintoja. Siivouspalveluissa odotetaan siivous- tai puhtaanapitoalan koulutusta tai vahvaa alan tuntemusta työn kautta. Haastattelussa tarkistetaan mm. alkuperäisen tutkintotodistuksen/opintorekisteriotteen ja työtodistukset.

Perehdytys

Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän perehdytysopas löytyy Intranetistä kohdasta Henkilöstöasiat > Perehdytys. Perehdytysopas sisältää mm. tiedot miten asiakastyöhön, asiakastietojen käsittelyyn ja tietosuojaan sekä omavalvonnan toteuttamiseen perehdytetään. Puolivuositain järjestetään perehdytystilaisuus uusille työntekijöille. Jokaisessa toimintayksikössä on tämän lisäksi laadittuna yksikön keskeiset toiminnot huomioiva kirjallinen perehdytysopas. Perehdytyksestä vastaa esimies.

Henkilöstön ammattitaidon ylläpitäminen ja työhyvinvoinnin johtamisen sekä osaamisen varmistaminen

Kuntayhtymässä on käytössä kokonaisvaltainen henkilökunnan ammattitaidon ja työhyvinvoinnin sekä osaamisen johtamisen järjestelmä. Esimies ja työntekijä asettavat yhdessä työntekijälle tavoitteet, tarkastelevat edellisen jakson tavoitteiden toteutumista, työntekijän työsuoritusta, tarkistavat tehtäväkuvauksen, kartoittavat työntekijän nykyisen osaamisen, tulevaisuuden

koulutus- ja kehittämistarpeet ml. ura- ja seuraajasuunnittelu sekä muokkaavat työterveyshuollon kanssa osatyökykyisen tehtäviä vastaamaan työkykyä ja käyvät kehityskeskustelut vuosittain.

Sairaspoissaoloja seurataan läpi organisaation varhaisen välittämisen mallin avulla jokaisen työntekijän osalta. Kaikkien yli 15 päivää jatkuvien sairauspoissaolojen osalta käydään esimiehen ja työntekijän välinen erillinen keskustelu.

Koulutustoiminnan tavoitteena on tukea toimintayksiköiden tavoitteiden toteutumista. Koulutusta järjestetään ensisijaisesti yksikkökohtaisena ja sisäisenä koulutuksena. Koulutuksen järjestämisessä hyödynnetään etäyhteyksimahdollisuuksia sekä hyödynnetään alueellisena sairaanhoitopiiriin järjestämiä koulutuksia.

Osaamiskartoituksen perusteella laaditaan vuosittain yksilökohtainen kehittämissuunnitelma sekä toimintayksikkökohtainen kehittämissuunnitelma. Kehittämissuunnitelmien perusteella esitetään hoitotyön johtajalle koulutustoiveita, joiden perusteella laaditaan kuntayhtymän koulutussuunnitelma ja yksityiskohtaisempi koulutuskalenteri sisäisistä koulutuksista. Koulutussuunnitelma ja -kalenteri löytyvät Intranetistä. Yksilökohtaiset koulutukset on kirjattu kehittämissuunnitelmaan.

Tarkemmat koulutukseen liittyvät ohjeet on koottu talousarvion käyttösuunnitelman toimintaohjeeseen, joka löytyy Intranetistä kohdasta Talous ja raportit > Käyttösuunnitelma ja -toimintaohje.

Henkilöstöasioiden kehittämissuunnitelma

Esimiehiä valmennetaan ja heille tuotetaan työkaluja henkilöstöasioiden hoitoon. Palvelussuhdepäällikkö toimii esimiesten tukena. Yhteistoiminnan kehittäminen on suunnitelmallista ja siinä hyödynnetään opinnäytetyön tuloksia, joiden pohjalta on muutettu esim kokouskäytäntöjä.

5.4.10 Toimitilat

Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän käytössä on toimitiloja 34 kiinteistössä yhteensä 49.701,1 m², joista kuntayhtymän omistuksessa on 21.838 m² ja vuokrattuja 27.863,1 m² (vuoden 2013 tilanne). Tarkemmat toimintayksikkökohtaiset tiedot kuten kaavapiirrokset, pohjapiirustukset, toimintayksiköiden asiakas- ja henkilöstömäärät eri vuorokaudenaikoina, liikuntarajoitteisten ja autettavien henkilöiden osuudet sekä tiedot hälytysjärjestelmistä ja väistötiloista löytyvät kiinteistökohtaisista pelastussuunnitelmista.

Turvallisuuskartat sisältyvät kiinteistökohtaisiin pelastussuunnitelmiin sekä yksikkökohtaisiin pelastussuunnitelmiin, joissa ilmenevät mm. seuraavat tiedot:

- rakennuksen palo-osastoinnit
- paloilmoitinkeskukset, ilmoitinsilmukat ja -ryhmät
- uloskäytävät
- rappukäytävät
- alkusammutuskalusto
- sähköpääkeskus
- turvalo- ja merkkivalokeskus
- vesi- ja kaasusulut
- automaattiset sammutinjärjestelmät

Pelastussuunnitelmat sisältävät lisäksi kiinteistö- ja yksikkökohtaiset toimintaohjeet poikkeustilanteita varten.

5.4.11 Teknologiset ratkaisut

Kuntayhtymässä on laadittu turvallisuussuunnitelma, jossa on kuvattu turvallisuusjärjestelyt. Suunnitelma löytyy Intranetistä.

Osassa kuntayhtymän toimitiloja on käytössä kulunvalvontalaitteita joilla seurataan ja valvotaan yksikössä tapahtuvaa toimintaa. Valvontalaitteiden tarkoituksena on turvata asiakkaiden ja henkilökunnan turvallisuutta. Laitteet ovat esim. kulkureiteille asennettuja valvontakameroita, ovipuhelimia, sähköisesti toimivia ovilukituksia tai muita teknisiä laitteita. Valvontalaitteet ovat yleisesti tyyppihyväksytyjä laitteita ja ne on asennettu lain ja määräysten edellyttämällä tavalla. Laitteiden käytöstä ja valvonnasta vastaa toimipaikoittain valvontarekisteriin nimetty henkilö.

Lisäksi toimintayksikön esimies vastaa asiakkaiden henkilökohtaisessa käytössä olevien turva- ja kutsulaitteiden kuten esim. turvapuhelimen toimivuudesta ja hälytyksiin vastaamisen järjestämisestä. Asiakkaiden itsensä hankkimien teknisten valvonta- ja muiden laitteiden toimivuudesta ja turvallisuudesta vastaa asiakas itse.

5.4.12 Terveystietojen laitteet ja tarvikkeet

Kuntayhtymään nimetty laiteturvallisuustyöryhmä ja laiteturvallisuusvastaava ylläpitävät ja edistävät terveydenhuollon laitteiden ja tarvikkeiden sekä niiden käytön turvallisuutta. Ohjelmistot ovat aiempaa selvemmin määritelty laitteiksi, minkä vuoksi mm. potilastietojärjestelmiin sovelletaan lain vaatimuksia. Työryhmä julkaisee henkilöstölle laiteturvallisuusohjeet.

Lääkintälaitteet kirjataan lääkintälaiterekisteriin. Uudet laitteet hankitaan lääkintälaittehuollon kautta, jossa tehdään tulotarkastus (toimituksen sisällön tarkistus, sähköturvallisuusmittaus, lisätään rekisteriin ja annetaan yksilöllinen laitenumero ja saatetaan huolto-ohjelmaan). Korkean teknologian lääkintälaitteilla on maahantuojaan/myyjään kanssa huoltosopimukset.

Laitteita ja tarvikkeita koskevasta turvallisuudesta vastaa huoltomestari, puh. 044 439 4445. Ammattimaisen käyttäjän on Lain terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista 25 §:n mukaan ilmoitettava terveydenhuollon laitteen ja tarvikkeen aiheuttamasta vaaratilanteesta Valviralle. Ilmoitus on tehtävä myös silloin, kun laitteen tai tarvikkeen osuus tapahtumaan on epäselvä. Tapahtumasta on ilmoitettava myös valmistajalle tai tämän edustajalle. Säteilyä synnyttävien laitteiden käyttöön liittyvistä poikkeavista tapahtumista ja vaaratilanteista on lisäksi ilmoitettava Säteilyturvakeskukselle. Kaikki laitteisiin ja tarvikkeisiin sekä niiden käyttöön liittyvät vaaratapahtumat ilmoitetaan HaiPro-vaaratapahtumien raportointijärjestelmään ja tapahtumayksiköksi laitetaan aina se yksikkö, missä laite sijaitsee. Ilmoitukset käsitellään valmiiksi tapahtumayksikössä. Valviralle ilmoittamiselta vastaa toimintayksikön esimies. Kuntayhtymän laiteturvallisuusvastaava seuraa laitteista tehtyjä ilmoituksia ja lisätietojen saamiseksi saattaa olla yhteydessä tapahtumayksikköön. Hän seuraa myös Valviralle tehtyjä ilmoituksia.

5.4.13 Asiakas- ja potilastietojen käsittely

Käyttölokien seuranta ja valvontasuunnitelma löytyy Intranetistä kohdasta Laatu ja Turvallisuus > Tietosuoja.

Tietosuojavastaavana toimii arkistopäällikkö, puh. 040 135 7673 ja hänen toimistonsa sijaitsee sairaalan 4. kerroksessa.

Laaditussa tietosuoja- ja tietoturvalitiikka -käsikirjassa on määritelty tietosuojavastuut.

Tietosuojaan liittyvät tiedot on koottu Intranettiin kohtaan Laatu ja turvallisuus > Tietosuoja. Intranetistä pääsee linkin kautta suoraan myös tietosuoja ja tietoturvakäsikirjaan (Navisec Flex ohjelmassa). Henkilöstön jatkuvaa tietosuoja- ja tietoturvaosaamista ylläpidetään sähköisellä Navisec Flex- koulutusjärjestelmän avulla. Koulutus on pakollinen ja suoritettava kerran vuodessa. Testien tulokset säilytetään lähiesimiehellä.

5.5 Palvelujen saatavuuden valvonta

Kiireettömään hoitoon pääsyn enimmäisajat

Terveyskeskus

Arkisin terveyskeskuksen aukioloaikana sinne on saatava välittömästi puhelinyhteys tai sinne on voitava mennä käymään. Jos hoidon tarpeen arviointi vaatii terveyskeskuksessa käyntiä, sinne on saatava aika kolmen arkipäivän kuluessa yhteydenotosta. Hoitoon on terveyskeskuksessa päästävä viimeistään kolmessa kuukaudessa. Suun terveydenhuollossa tämä aika voidaan ylittää kolmella kuukaudella potilaan terveydentilan vaarantumatta.

Erikoissairaanhoito

Kiireettömässä hoidossa sairaalan tai terveyskeskuksen toteuttamaan erikoissairaanhoitoon pääseminen edellyttää lääkärin lähetettä. Hoidon tarpeen arviointi on aloitettava kolmessa viikossa lähetteen saapumisesta. Arvioinnin edellyttämät tutkimukset ja erikoislääkärin arviointi on tehtävä kolmessa kuukaudessa lähetteen saapumisesta. Jos tutkimuksissa todetaan, että potilas tarvitsee sairaalahoitoa, se on aloitettava viimeistään kuudessa kuukaudessa hoidon tarpeen toteutumisesta. Lasten ja nuoreten mielenterveyspalveluissa (alle 23-vuotiaat) hoidon tarpeen arvioinnin edellyttämät tutkimukset ja erikoislääkärin arviointi on toteutettava kuudessa viikossa lähetteen saapumisesta. Hoito on järjestettävä kolmessa kuukaudessa hoidon tarpeen toteutumisesta. Jos tutkimuksissa todetaan, että potilas tarvitsee sairaalahoitoa, se on aloitettava viimeistään kuudessa kuukaudessa hoidon tarpeen arvioinnista.

Hoito muualla

Jos oma terveyskeskus tai sairaala ei pysty hoitamaan potilasta määräajassa, sen on järjestettävä potilaalle mahdollisuus päästä hoitoon muualle, joko toiseen sairaanhoitopiiriin tai yksityissektorille. Potilaalle ei aiheudu tästä ylimääräisiä kuluja. Potilaalla on oikeus myös kieltäytyä hoidosta.

Hoitotakuun valvominen

Kunnan tai sairaanhoitopiirin on julkaistava vähintään neljän kuukauden välein internetissä tiedot kiireettömään hoitoon pääsyn odotusajoista.

Perusterveydenhuollon hoitopääsyraportointi sisältää tiedot terveyskeskusten hoitopääsyn toteutumisesta määrättyinä ajankohtana. Hoitopääsyraportointi käsittää terveyskeskusten terveydenhuoltolain 55§:n mukaisen perusterveydenhuollon ja suun terveydenhuollon hoitopääsyn toteutumisen. Perusterveydenhuollon hoitopääsytiedot poimitaan ja raportoidaan pääosin AvoHILMO-tiedoista ja osittain erilliskyselyllä (välitön yhteydensaanti ja hoitopääsyä koskevien tietojen julkaisu). Hoitopääsytiedot AvoHILMO-tiedoista perustuvat terveydenhuollon julkisista toimintayksiköistä henkilötunnuksella kerättäviin hoitoilmoituksiin, jotka kerätään päivittäin avohoitokäynneistä. Erilliskysely osoitetaan terveyskeskusten johtaville lääkäreille/johtaville hammaslääkäreille. Tiedonkeruu toteutetaan kaksi kertaa vuodessa, maaliskuussa AvoHILMO-aineistosta ja Webropol-kyselylomakkeella.

THL:n erikoissairaanhoidon hoitoon pääsyn tiedot kerätään kolmesti vuodessa (tilanne 30.4., 31.8. ja 31.12.) suoraan palveluntuottajien tietojärjestelmistä erillisten poimintaohjelmien avulla. Erikoissairaanhoidon tiedonkeruupisteitä ovat lähetteen saapumispäivä ja käsittelypäivä. Lisäksi seurataan lääkärin tai muun terveydenhuollon ammattihenkilön ensimmäiselle vastaanotolle pääsyn sekä hoitojonoon asettamisen ja hoidon aloittamisen ajankohtia. Hoitoon pääsyn seurantatietoihin poimitaan niiden hoitoa odottavien potilaiden lukumäärä, joiden odotus johtuu sairaalan resursseista.

Toimeentulotuen ja lastensuojelun määrääjät

Toimeentulotukiasia on käsiteltävä kunnassa/kuntayhtymässä siten, että asiakkaan oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon ei vaarannu. Kiireellisessä tapauksessa päätös on

tehtävä käytettävissä olevien tietojen perusteella samana tai viimeistään seuraavana arkipäivänä hakemuksen saapumisesta. Muussa kuin kiireellisessä tapauksessa päätös on tehtävä viivytyksettä, kuitenkin viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä hakemuksen saapumisesta. Toimeentulotukilain mukaisesti Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tulee pyytää kunnilta tai kuntayhtymiltä kaksi kertaa kalenterivuodessa toimeentulotukilaisissa säädettyjen määräaikojen toteutumisen seurannan ja valvonnan kannalta välttämättömät tiedot. Tietojen keruu perustuu lakiin. Tiedot eivät saa sisältää yksittäistä henkilöä koskevia tunnistetietoja.

Käytännössä tietojen keruu tapahtuu sähköisesti asiakastietojärjestelmän tilasto -osiota hyödyntämällä.

Lastensuojelulaisissa (417/2007) on säädetty määräajat lastensuojeluasian vireille tulolle sekä lastensuojelutarpeen selvityksen tekemiselle. Määräajoilla pyritään turvaamaan lasten ja perheiden oikeuksien varhainen ja yhdenvertainen toteutuminen.

Palvelutarpeen arvio on aloitettava viipymättä ja saatettava loppuun ilman aiheetonta viivytyksiä. Arvio on aloitettava viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä asian vireille tulosta ja sen on valmistuttava viimeistään kolmen kuukauden kuluessa vireille tulosta.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) pyytää kunnilta tai kuntayhtymiltä kaksi kertaa vuodessa tietoja siitä, kuinka lastensuojelulaisissa säännellyt asioiden käsittelymääräajat ovat toteutuneet. Tiedot kerätään siten, että kunkin vuoden huhti-syyskuun toteutumatiiedot tulee palauttaa 15.10. mennessä sekä loka-maaliskuun toteutumatiiedot 15.4 mennessä.

Laki edellyttää että kuntakohtaiset tiedot tulee luovuttaa THL:lle, joka luovuttaa ne edelleen Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle (Valvira) sen valtakunnallista sosiaalihuollon ohjaus- ja valvontatehtävää varten. Valvira puolestaan toimittaa tiedot aluehallintovirastoille.

Käytännössä tietojen keruu tapahtuu sähköisesti asiakastietojärjestelmän tilasto -osion avulla.

Lasten ja nuorten ehkäisevät terveyspalvelut

Yhdenvertaisten palvelujen takaaminen kaikille toteutetaan mm. päivittämällä neuvola ja kouluterveydenhuollon toimintasuunnitelmat säännöllisesti ja varmistamalla että ne ovat käytössä kaikissa toimipisteissä. Henkilöstömitoitus toteutetaan suositusten ja tarpeiden mukaisesti ja varataan riittävästi aikaa varsinkin laajoihin terveystarkastuksiin sekä enemmän tukea tarvitseville.

Asiakaspalautteiden ja -määrien seurannalla sekä tarkistamalla toteutuuko ajananto tavoitteiden mukaisesti tehostetaan sisäistä valvontaa. Lisäksi huolehditaan henkilöstön kouluttautumisesta ja ammattitaidosta.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

Raahen seutukunnan alueella laaditaan valtuustokausittain yhteinen terveydenhuoltolain 12§:n mukainen hyvinvointikertomus, jossa on kuntakohtaiset osiot. Sen pohjalta laaditaan vuosittain tarkennetut tavoitteet. Hyvinvointikertomuksen toteutumista arvioidaan vuosittain. Seutukunnallinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtoryhmä vastaa hyvinvointikertomuksen valmistelusta. Kunnat vastaavat omalta osaltaan kuntakohtaisen tiedon tuottamisesta ja toimenpiteistä, joihin hyvinvointikertomuksen hyväksymisen myötä päätetään ryhtyä. Hyvinvointikertomus ja vuosittaiset tavoitteet käsitellään hyvinvointikuntayhtymän yhtymähallituksessa ja jäsenkuntien valtuustoissa talousarvion yhteydessä ja hyvinvointikertomuksen arviointi tilipäätöksen yhteydessä.

Vanhuspalvelulain toimeenpanon valvonta

Vuodesta 2015 vanhuspalvelulain valvonta sisältyy valtakunnalliseen valvontaohjelmaan eikä erillistä vanhuspalvelulain valvontaa suoriteta. Valvontaohjelman puitteissa vuonna 2015 kohteena on palvelujen rakenteet, saatavuus, laatu ja sisältö.

A) Kuntiin kohdistuvana valvontana:

- valvotaan ikäsuunnitelman toteutumista,
- kunnan voimavaroja,
- palvelujen arvioinnin kiireellistä ja ei- kiireetöntä saatavuutta
- ei kiireellisten palvelujen saatavuutta viimeistään kolmen (3) kuukauden kuluttua päätöksen teosta
- ajantasaisen hoito- ja palvelusuunnitelman olemassaoloa ja siinä erityisesti asiakkaan oman näkemyksen kirjausta
- sosiaalipalvelujen hallintopäätöksen toteutumista
- kotiin annettavien palvelujen saatavuutta ja odotusaikoja

B) Palvelujen laatuun kohdistuvana valvontana:

- omavalvonnan toteutuminen
- itsemääräämisoikeuden ja osallisuuden toteutuminen
- ympärivuorokautisten palvelujen henkilöstömitoituksen toteutuminen

Vuoden 2015 aikana Valvira ja aluehallintovirastot toteuttavat pistokoemaisia ennalta ilmoittamattomia tarkastuskäyntejä.

5.6 Omavalvontasuunnitelman seuranta

Omavalvontasuunnitelma toimii osana yksikön laadunvalvontajärjestelmää. Omavalvontasuunnitelman sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelman seuranta ovat osa toiminnan ja talouden suunnittelua ja ne tehdään samanaikaisesti tilinpäätöksen valmistelun yhteydessä. Lisäksi suunnitelmia päivitetään aina kun tapahtuu palvelun laatuun ja asiakasturvallisuuteen liittyviä toiminnan muutoksia. Esimiehen vuosikellon sekä asiakaspalautejärjestelmän kautta syntyvä dokumentointi ovat myös osa seurantaa. Kuntayhtymän omavalvontasuunnitelman päivittämisestä vastaa kuntayhtymän johtaja yhdessä johtoryhmän kanssa ja toimintayksikkökohtaisten suunnitelmien päivittämisestä huolehtivat toimintayksiköiden esimiehet.